

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Quæstio IV. De Differentia Specifica Peccatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](#)

QUÆSTIO IV.

De Differentia Specifica Peccatorum.

ARTICULUS I.

Quænam peccata differant species;

146. **D**ico. Illa peccata differunt species; quæ opponuntur diversis præceptis, sub diversa ratione formalib[us] obligantibus, adeoque *Differentia specifica peccatorum est oppositio*, vel *diformitas cum legibus*, seu *præceptis*, sub diversa ratione formalib[us] obligantibus. ita Layman i. træt. 3. c. 2. Vasquez in i. 2. disp. 98. c. 2. Sanchez, Palao, & complures alii. Consentent etiam Oviedo in i. 2. træt. 6. controv. 5. p[ro]ntio 2. n. 7. & apud hunc alii, maximè quoad illa peccata, seu actiones, quæ sunt malæ; quia prohibitæ. In hanc quoque sententiā, ut paulo post videbimus, ferme convenienter illi, qui dicunt, peccata specie differre; quia tendunt in objecta specie diversa; quæ est sententia S. Thomæ i. 2. q. 72. a. 1. Nota autem, h[ic] non agitari questionem de differentia specifica peccatorum in consideratione physica, in qua differt sursum auri à surto argenti; sed de differentia morali, seu ad mores dirigendos pertinentie, & de qua loquitur Tridentinum, dum sef[er] 14. c. 5. definit, exponendas esse in confessione species peccatorum.

147. Prob. conclusio 1. Malitia peccati ut sic, stat in ipsa oppositione, vel diformitate actus cum lege obligante, præcipiente, vel prohibente, ut sic accepta: ergo malitia specialis, sive in certa determinata specie, stat in diformitate actus cum lege speciali, sive in certa specie obligante: ergo peccata speciem suam, & consequenter differentiam specificam, desumunt à legibus specie diversis: ex autem leges specie diversæ sunt, quæ sub rationibus formalibus specie diversis obligant, ut nemo negat: ergo antecedens probatum est à n. 27. consequentia prima videtur patere; nam si principium sentiendi ut sic, est animal ut sic, tunc principium sentiendi in certa determinata specie sensacionis, e. g. rugiendi, himiendi, est animal in certa determinata specie. Item, si medicina ut sic, est remedium contra morbum ut sic, medicina in specie est medicinæ contra morbum in specie. Par autem est ratio de peccatis, ut patet consideranti. Nec dicas, eandem medicinam in specie, posse esse remedium pluri[m] morborum; nam etiam idem actus potest esse contra plures leges specie diversas, quo casu habebit plures species peccatorum, exponendas in confessione: ergo adhuc est paritas. Altera consequentia, supposita veritate primæ, est clara; nam quodlibet ens per suam speciem, per quam constituitur, etiam ab aliis specie distinguitur, aut differt. Sic leo per rugibilitatem, per quam constituitur, etiam ab aliis animalibus distinguitur.

148. Prob. conclusio 2. refutatione alias sententiarum. Itaque primò aliqui dicunt, ea peccata differre specie, quæ opponuntur diversis specie virtutibus. Sed contra est. Eadem virtuti opponuntur peccata specie diversa, e. g. castitati opponitur fornicatio, & molles, &c; eidem liberalitati avaritia, & prodigalitas; ei-

dem iustitia homicidium, & detractio &c. Si dicas, ista opponi quidem eidem virtuti, sed diverso modo, debes explicare, quis ergo sit ille diversus modus, qui inferat differentiam specificam: quem modum vix explicabis, nisi recurras ad nostrum modum, seu ad motivum formale diversum, intra lineam ejusdem virtutis, sub quo actus ille praecipitur, vel prohibetur: vel certe, nisi recurras ad objectum formale diversum, seu honestatem diversam objecti formalis illius virtutis (quia scilicet eadem virtus, sicut fugit diversas inhonestates diversorum actuum malorum, ita amplectitur diversas honestates actuum bonorum) sed hoc idem est, ac recurrere ad objectum formale actus, ut pluribus inferius dicemus.

149. Secundò aliqui dicunt, peccata differre specie ideo; quia opponuntur diversis legibus: quam tamen diversitatem non volunt desumere ex diversa ratione obligandi, sed vel ex diversitate legislatorum, e. g. quia una lex est Divina, altera humana: vel ex diversitate juris, e.g. quia una lex est juris naturalis, altera positivi: vel ex diversitate finis, quatenus una lex intendit alium finem, quam alia. Sed contra, est, Longè communior est sententia, quod diversitas legislatorum, sub eadem ratione formaliter obligantium, non inferat differentiam specificam in peccatis. Certè furtum simplex, quamvis sit contra legem naturalem, & positivam Divinam, itemque humanam, canonicam, & civilem, adeoque contra legislatorem Divinum, & creatum, atque hunc Ecclesiasticum, & civilem, tamen non censetur in se plures malitias specie diversas includere. Ex quo etiam patet, quod neque diversitas juris inferat diversitatem specificam violationum ejusdem.

Quod attinet ad diversitatem finis: vel sermo est de fine immediato pracepti: & hic est ipse actus, consequenter committitur circulus vitiosus; explicatur enim diversitas specifica actuum per diversitatem legum, & diversitas legum per diversitatem actuum: vel sermo est de fine extrinseco pracepti, quem intendit sapientia legislator: & hic nihil refundit in actum, potestque ignorari ab eo, cui praceptum impositum est. Sed neque per finem intelligi potest objectum materiale; hoc enim non specificat actum: ergo tandem debet per finem intelligi objectum formale actus: at sic tenetur nostra sententia; quia hoc objectum formale diversum, est diversa specifica ratio, sub qua diversa praecepta obligant.

150. Tertiò Pallavicinus vult, differentiam specificam peccatorum desumendam esse ex differentia specifica dictaminum conscientiae. Sed contra est. Dictamen conscientiae est tantum cognitio honestatis, vel inhonestatis, & jam presupponit objectivè malitiam actuum, seu formam denominantem actum malum, estque tantum quasi applicatio, ut ita loquar, illius formæ ad actum: ergo non est ipsa malitia, nec genericæ, nec specifica peccati: sed haec stat in oppositione ad legem, quæ lex, vel oppositio, per dictamen conscientiae cognoscitur, vel, ut ita dicam, applicatur, & promulgatur. Hinc, quando etiam peccatur ex conscientia invincibiliter erronea, tamen actus non est formaliter malus

ideo; quia est contra hoc dictamen, sed, quia est contra legem revera existentem, quæ obligat ex eadem virtute, contra quam putatur actus esse; quia quilibet virtus obligat ad omittendam eam actionem, quæ per dictamen conscientiae, etiam erroneous, proponitur contraria eidem virtuti: præterquam, quod talis actio sit contra legem, quæ universaliter præcipit, ut sequamur conscientiam invincibiliter errantem.

151. Quartò Haunoldus l. 2. tract. 2. num. 474. pro regula differentia specificæ statuit diversas rationes speciales prohibendi, unde unde proveniant. Sed vel intelliguntur speciales rationes prohibendi, praesuppositæ ad præceptum, tam naturale, quam positivum: & haec, sicut tantum sunt fundamentales malitia, ita etiam sunt tantum fundamentales specificæ malitia, adeoque in iis potest quidem fundamentaliter consistere differentia specifica, sed nondum formaliter. Sic e. g. gestatio armorum (casu quo est periculum alicuius seditionis) antecedenter ad prohibitionem, nondum est formaliter mala: & consequenter, licet differat e. g. à comedione carnis die Veneris, non tamen differt formaliter in ratione mali. Vel intelliguntur speciales rationes prohibendi, actu affecte à præcepto: & tunc coincidit haec sententia cum nostra.

Id tamen advertendum, quod hic auctor, volens explicare diversas rationes prohibendi, dicat, attendendum esse, an, si unum licitum esset, tamen adhuc esset specialis ratio prohibendi alterum: quod difficulter potest admittit; nam; et si non prohibeatur furtum unius aurei, tamen adhuc esset ratio prohibendi furtum decem aureorum; cum tamen ista duo furtū sint eiusdem speciei. Reponit hic auctor, attendendum esse, an, si peccatum gravius liceret, tamen adhuc esset ratio prohibendi minus grave. Sed, si liceret adulterium, difficulter ostenderetur ratio prohibendi simplicem fornicationem, quæ tamen specie differunt: item, si rapina liceret, vix inventiretur ratio prohibendi furtum simplex, quæ iterum specie differunt; quod enim insinuat Haunoldus num. 476, rapinam, quæ tantum à potentioribus fieri potest, non ita fore frequentem, quam furtum, quod etiam à debilitibus potest committi, non videtur solidum; nam etiam debiliores, physicæ, vel moraliter, maximè, si conjungantur, possent frequentissimas rapinas exercere.

152. Quinta sententia est, differre species ea peccata, quæ differunt notabiliter judicio prudentum. Sed in primis furtum unius rantium aurei, & furtum millionis aureorum, differunt notabiliter, non tamen specie. Si autem per notabiliter intelligatur, ita, ut prudentes judicent, ea differre species, equidem haec regula servire sapientia debet minus doctis: attamen, ut recte Haunoldus, l. 2. tract. 2. n. 469. definitio haec non est fundamentalis, qualis desideratur à Theologis, qui debent dare conceptum, & regulam magis rigorosam; alias possemus etiam dicere, Illud est homo, quod prudentes judicant esse hominem:

Verum quidem est, quod neque prudentes semper possint ex stape, vel tripode, dare responsum, & determinare statim, an aliquod pec-

peccatum specie differat ab alio: item verum est, quod, si notam sit, quale judicium communiter ferant prudentes de aliqua re, utique id possit etiam prudentibus aliis servire pro regula in praxi: at nunc, dum speculativè hæc quæstio agitur, potius explicandum est fundamentum, cui prudentes judicium suum, de differentia specifica peccatorum, inædificant, & quo sententiam suam, quam ex pluribus defendere volunt, stabiliant. Accedit, prudentes saepe diversa sentire; unde hac regula esset valde dubia, & manca; nam hoc ipsum judicium, ut sit prudens, debet fundari in aliqua ratione, & fundamento, se tenente ex parte peccatorum: & de isto hæc quætitur.

153. Sextò quidam censem, peccata suam speciem desumere ab objecto, in quod actus peccaminosus tendit. Sed, vel intelligunt objectum materiale, vel formale. Si materiale: universaliter non est verum; nam aliquando differunt talia peccata, aliquando non: e. g. furtum auri, & furtum argenti, si nulla alia diversitas moralis accedit, non differunt specie: econtra e. g. furtum argentei scyphi ex templo, & furtum scyphi similis ex laici domo, differunt species, & tamen est idem objectum materiale.

Si autem intelligunt objectum formale, explicit se, dicantque, quid intelligent per objectum formale: si intelligunt causam moralem, falsum dicunt; nam, licet causa moralis possit refundere aliquando specialem malitiam in actu, id tamen non facit necessarium, five enim homicidium fiat propter preces amici, five propter minas ejusdem, est ejusdem speciei: econtra cædes sacerdotis, & cædes laici, propter eandem specie causam, e. g. injuriam, differunt species: si intelligunt causam finalē, iterum falsum dicunt; potest quidem finis malitiam specialem addere, sed non necessarium id facit; five enim furteris, ut ludas, lusu per se honesto, five, ut commode vivas, est ejusdem speciei peccatum: econtra, si ex eodem fine ludendi furoris sacrum, & profanum calicem, peccata specie differunt. Quodsi etiam intelligent utrumque objectum, tam materiale, quam formale, sumendo istud pro causa moralis, vel finali, tamen falsum dicunt, ut patet in furto ex sacro, vel profano, ob eundem finem.

154. Si autem per objectum formale intelligent rationem illam formalem objecti, ob quam ipsum est malum, & debet vitari, quam tamen rationem peccans, hæc & nunc, negligit, & non vitat, tunc coincidunt cum nostra sententia; nam hac ratione per objectum formale intelligitur malitia formalis: at malitia formalis, ut diximus n. 3. item 7. & 27. stat in diffinimente actus cum lege: imo etiam malitia, si ve in honestas formalis objectorum, stat in contrarieitate illorum objectorum cum lege DEI: quod pluribus probatum in tract. de actibus humanis, à n. 176.

Nec id tantum verum est in actibus, qui mali sunt; quia prohibiti: e. g. comedio carnis die Veneris; sed etiam in actibus, qui prohibiti sunt; quia mali: etsi enim isti antecedenter, seu pro priori rationis, ad legem æternam, sint radiciter mali, tamen formalis malitia derivatur in eos à lege DEI prohibente, & per contrarietatem denominante, quem modum denomi-

nandi aliquantum explicavimus n. 27. adeoque dicere, peccata differre ratione objectorum formalium, in hoc sensu, est idem, ac dicere, ea differre ratione oppositionis, quam habent, cum diversis legibus, sub diversa ratione formalib[us] obligantibus: quæ est nostra sententia.

155. Dices cum Haunoldo, nostram regulam relinquere adhuc sub judge, an hoc, vel illud peccatum, determinat sumptum, differat specie ab alio, an non; cum sit incertum, an diversæ legi opponatur, an non. Resp. nos dare potius definitionem differentiarum specificarum peccatorum, quam regulam ejus cognoscendæ: contingit autem in omnibus definitionibus, ut se solis sumptus non statim manifestent, cui convenienter. Sic etiam Philosophi, dum affirmant, illa differre specie, quæ essentialiter differunt, per hoc non statim ostendunt, quænam in particulari specie differant: sed conditionate tantum dicunt, quod, si hæc, vel illa essentialiter differunt, differant quoque specie: ergo etiam potest tolerari in nostra definitione differentiarum specificarum peccatorum, quod ex ea sola (quia etiam implicitè conditionata est) non inferatur, quænam omnia absolute in particulari specie differant: sed debet prius hæc definitio, vel, si ita vis dicere, regula applicari, verbo: debet ostendi, quod præcepta prohibentia sint obligantia sub diversa ratione: id quod debet colligi ex aliis signis, vel indicijs.

156. Talia autem indicia, ex quibus inferunt diversa ratio, sub qua præcepta obligant, & peccata diversa faciunt, possunt esse. 1. Si peccata opponantur diversis virtutibus, quas specie differre aliunde est notum, e. g. si unum opponatur fidei, ut hæresis, alterum charitati DEI, vel proximi, ut odium. 2. Si opponantur quidem eidem virtuti, sed unum per defectum, alterum per excessum, e. g. eidem liberalitatì opponitur prodigalitas per excessum, avaritia per defectum: eidem justitiae vindicativæ nimius rigor, & nimia bonitas. 3. Si unum peccatum opponatur uni virtuti, alterum verò pluribus, e. g. fornicatio simplex soli opponitur castitati, adulterium etiam justitiae. 4. Si unum sit simplex complacentia, alterum desiderium. 5. Si unum sit contra præceptum affirmativum, alterum contra negativum, licet ejusdem virtutis, e. g. ex eadem virtute religionis præcipitur auditio sacri, præcepto affirmativo, & omissione laboris servilis, præcepto negativo. 6. Si peccata sint diversi nominis, plerumque videntur esse diversæ speciei, e. g. detracatio, & contumelia, furtum, & rapina; quia ipsa diversitas nominis, indicat diversas rationes formales prohibendi. dixi: plerumque; nam potest utique contingere, ut voces sint omnino synonymæ.

157. Item 7. Si peccata sint contra bona diversi ordinis, unum contra bonum spirituale, & supernaturale, alterum contra bonum naturale: aut, si unum sit contra bona fortunæ, ut furtum, alterum contra bonum corporis, ut occisio, mutilatio: vel unum contra bonum famæ, aliud contra bonum honoris. 8. Aliquando etiam diversitas statū læsi infert diversitatem specificam, ut percussio clerici differt specie à percussione laici. 9. Si peccata sint contra diversa præcepta decalogi (excipe nonum, & decimum,

cimum, ex quibus prius continetur implicitè sub sexto, alterum vero sub septimo) differunt specie: non autem vicissim, si sint contra unum, & idem præceptum, non differunt specie; quia, ut dictum, eidem præcepto plures species peccatorum possunt adverfari, & quidem plures tam per excessum, quam per defectum, ut patet consideranti primum statim præceptum Decalogi. 10. Si unum peccatum sit veniale, alterum mortale, differunt etiam specie; si non quoad objectum materiale, sive objectum conversionis, saltem quoad formalem malitiam, sive objectum aversionis. Ista autem omnia indicant, dari diversas rationes formales, diversas inhonestas, diversas displicentias DEI, circa ea peccata, ratione quarum prohibentur. Hæc signa sunt magis patenia: dantur tamen adhuc alia plura signa differentia specificæ peccatorum, qua afferre nimis longum foret.

158. Tandem utique negari non potest, quod saepe hæc differentia specifica rationum formalium, defumenda sit ex sensu communi hominum, quando scilicet cuius prima fronte appetit magna diversitas, non tantum quoad intentionem, vel majorem quantitatem, sed quoad ipsam formalem inhonestatem objectorum; vel certè quod defumenda sit ex sensu Doctorum; quando enim isti communiter dicunt, aliqua peccata specie differre, utique in rebus moralibus (qua sepe ex rationibus, maxime physicis, decidi non possunt) merentur assensum; unde, licet non sit admittenda, tanquam definitio differentia specificæ peccatorum notabilis differentia judicio prudentium (de qua re diximus num. 152.) tamen admitti potest, & debet, tanquam indicium aliquod, maxime, quando ex ratione, vel alii indicis, in neutram partem aliquid potest concludi.

159. Porro, ut ista diversitas rationum formalium, præcipiendi, aut prohibendi, adhuc melius intelligatur, sciendum, istam multiplicem esse. Si DEUS præcipit actus Theologicos, fidei, spei, aut charitatis supernaturalis, ratio præcipiendi est aliqua perfectio Divina, scilicet veracitas, omnipotentia, fidelitas, bonitas, propter quas nos vult credere, in quas sperare, quas amare &c. Et hæc perfectiones sunt quoque ratio, quare DEUS prohibeat actus oppositos, hæresis, desperationis, odii &c. imò propter eas etiam DEUS prohibet omissionem actuum illorum, pro tempore, quo ipsi præcipiuntur; illæ enim perfectiones, ratione sua dignitatis, exigunt positionem actuum bonorum illorum, tanquam se decentium, & quibus colantur: econtra etiam exigunt exclusionem actuum oppositorum, tanquam dignitati sua contrariortum: finis autem immediatus &c. intrinsecus talium præceptorum sunt iidem boni actus, vel fuga, aut omissione actuum malorum is oppositorum.

160. Quodsi præcipiantur actus virtutum moralium, tunc ratio sub qua præcipiendi, potest esse prædicatum Divinum; quanquam enim, prædicatum Divinum non possit esse objectum formale quod actus virtutis moralis (qua de re agendum trax. de virtute theolog.) potest tamen esse objectum formale quo, seu ratio subqua, si scilicet actus exigatur ab aliquo prædicato Divino: e.g. actus religionis à dignitate, & ex-

cellentia DEI. Dixi: potest esse; non enim debet; si enim actus non tam in bonum DEI, quam alterius tendat, e.g. actus misericordiae, vel similis, tunc ratio sub qua præcipiendi, est decentia, & convenientia, relucens in objectis, & in actionibus circa talia objecta: cuius decentia intuitu DEUS certas actions præcipit, alias vero oppositas prohibet. Cum autem hæc decentia, vel indecentia, in quibusdam sit magna, in aliis parva, præceptum, pro tali diversitate, gravius vel levius obligat.

161. Rursus, cum aliqua sint intrinsecè mala eorum indecentia exigit necessariò prohibiri: qua autem intrinsecè necessariò bona sunt, eorum decentia prohiberi non potest: sed necessariò exigit suaderi, vel præcipi. Ea vero objecta, qua ex se indifferentia sunt, nec præcipi, nec prohiberi exigunt: quia tamen quedam ad finem honestum conducunt, quedam ab alio fine honesto abducunt, quem legislator intendit, hinc sub ratione talis decentia, vel indecentia, extrinsecus adventientis, possunt præcipi, vel prohiberi: idque sapienter fit, per jus positivum, sive Divinum, sive humanum.

Harum autem rationum formalium specifica diversitas, colligitur quandoque ex eo, quod ipsa objecta materialia, vel ipsæ actions, personæ, aliquæ circumstantiæ, moraliter diversa sunt: quandoque etiam ex peculiari alterius actionis difficultate, qua communiter sentitur in prosecutione decentia, vel fuga indecentia, ut propterea detur specialis laudabilitas, vel viuperabilitas in tali prosecutione, vel fuga. Hæc tamen diversitas moralis debet quoque notabilis esse, & moraliter considerabilis; non enim quavis diversitas minima earum rationum facit diversitatem specificam peccatorum in sensu Theologico, ne nimium multiplicantur species, & onus illas in confessione explicandi. Neque etiam suffici diversitas tantum in intensione, aut quantitate: sic e.g. actus iræ intensus à remissio, vel sursum 100. florenorum à furto 10. florenorum, juxta communissimam non differunt specie. Tandem ista diversitas moralis debet vel per seipsum statim patere, vel ex alia ratione, aut sensu communi, vel omnium, vel Doctorum, inferri.

ARTICULUS II.

Solvuntur Objectiones.

162. **O**b. i. S. Thomas. 1. 2. q. 72. a. 7. in corp. docet, peccata cordis, oris, & operis esse ejusdem speciei: sed hæc sunt prohibita sub diversis rationibus formalibus; nam est alia inhonestas, ob quam prohibetur peccatum iræ, tantum internæ: & alia, ob quam prohibetur peccatum iræ, in verba prouincientis: ergo. Confirm. 1. Idem S. Doctor. q. 2. de malo. a. 6. in corp. de peccatis, ait: *Nec est dicendum, quod differant species secundum differentiam preceptorum: sed magis est converso precepta distinguuntur secundum differentiam virtutum, & vitiiorum;* ergo. Confirm. 2. Iterum S. Doctor 1. 2. q. 72. a. 1. in corp. ait, speciem actus potius desumit ab eo, quod ipsi per se inest, quam ab eo, quod ei inest per accidens:

Quænam peccata differentia specie.

41

dens: addit autem, inordinationem actus, (quæ est idem cum recessu à lege) tantum per accidens inesse actui: ergo actus non desumit speciem ab hac inordinatione, sed ab objecto, ut Angelicus ibi concludit.

Resp. S. Doctor loc. citato ad 3. ita scribit: *Dicendum, quod peccatum cordis, & oris, non distinguuntur a peccato operis, quando simul cum eo conjunguntur: sed prout quodlibetorum per se inveniuntur.* Quare tantum vult dicere, quod si opus sit consummatum, e.g. forniciatio, & tunc ipsum, & prævia cogitatio, atque etiam verba turpia, in ordine ad id opus prolatæ, que sine morali interruptione cum opere dantur, sunt moraliter unum peccatum: non vero vult dicere, quod ista tunc non constituant peccata specie, saltem incompletæ diversæ: sicut nempe corpus, & anima sunt substantiæ specie diversæ, sed incompletæ, quamvis constituant eundem hominem. Item non negat S. Doctor, quod, quando peccata cordis, oris, & operis, sunt ab invicem separata, & in iis sistuntur, sunt peccata suo modo completa, & specie difflenta. In forma, neg. mai. tantum enim docet Angelicus, quod in casu conjunctionis moralis, seu quando nulla interruptione moralis ab invicem separantur, sunt moraliter unum numero peccatum, de quo plura infra à n. 182. ubi de distinctione numerica peccatorum.

163. Ad 1. confirm. neg. cons. Non dicimus, differentiam peccatorum esse differentiam præceptorum: sed dicimus, differentiam peccatorum stare in oppositione cum præceptis, quæ, licet quidditatè sumpta, involvit ipsa præcepta, non tamen ea involvi denominative sumpta. Nec est contrarius S. Doctor, qui, si ritè perpendatur, videtur tantum velle, quod prima radicalis, seu fundamentalis differentia in iis, quæ prohibita sunt; quia mala, non desumatur à præcepto, sed præsupponatur ad istud (quod non negamus) nam statim addit Angelicus: *Si ergo aliqua essent peccata, solum quia prohibita, in his rationabile esset, ut secundum differentiam præceptorum, specie peccata different: ergo admittit, aliquando posse refundi differentiam specificam peccatorum, in diversitatem præceptorum;* quando scilicet malitia refunditur in actum ab oppositione cum præcepto, & præceptum non est tantum numero diversum, sed habet diversam rationem prohibendi: quæ semper adeat in præceptis positivis prohibentibus actiones, quæ censentur esse specie diversæ; nam semper istæ habebunt diversas rationes formales prohibendi.

At vero in peccatis, quæ prohibita sunt; quia mala, jam quidem, antecedenter ad præceptum, datur malitia fundamentalis: attamen nondum datur formalis, ut probatum tract. de art. hum. à n. 179. & hinc rationes speciales, antecedentes præceptum, & trahentes post se necessariò prohibitionem, sunt quidem differentia aliqua, in genere mali fundamentalis, quam S. Thomas ibi adstruit, & ratione cuius dicit præcepta inter se differre: at, sicut nondum sunt formales malitia, ita neque sunt formales differentiae actuum, seu peccatorum, ut formaliter malorum: sed hæc differentiae formaliter stant in oppositione cum legibus, ex

diversa formaliter ratione obligantibus.
164. Ad 2. confirm. S. Thomas per inordinationem, ut bene observat Tannerus. tom. 2, disp. 4. q. 2. dub. 1. n. 12. intelligit privationem, quæ consequitur actum, de qua dictum n. 24. Idem videntur sentire Cajetanus, Zumel, Medina, & alii recentiores Thomistæ (apud eundem Tannerum cit. dub. n. 15.) qui ex hoc textu S. Thomæ intulerunt nostram sententiam, afferenti, quod malitia formalis peccati inpositivo confitatur. Et certè S. Doctor ibi ad 2. sic scribit: *Dicendum, quod peccatum non est pura privatio, sed etiam debito ordine privatus:* unde non tantum statuit peccatum in positivo, sed per inordinationem intelligit privationem debiti ordinis. Idem S. Thomas docet eodem art. ex professo, actus peccaminosus differre ex objectis, utique non tantum materialibus, sed formalibus, ut probavimus n. 153. igitur, ut probatum n. 154. coincidit cum nostra sententia, in forma, neg. conseq. vel potius ejus suppositum, scilicet, quod inordinatio privativa, quam S. Doctor ibi intelligit, & quæ actui non per se, sed tantum per accidentem inest, sit illa positiva dissimilitas actus cum lege; in qua nos statuimus differentiam specificam peccatorum.

165. Ob. 2. Sæpe sub eadem ratione prohibentur peccata specie diversæ: ergo ad differentiam specificam peccatorum non requiritur diversitas in ratione formalis præcipiendi. antec. prob. sub eodem motivo bonitatis Divinæ, aut charitatis DEI, prohibentur odium DEI, & odium proximi: sub eodem motivo justitiae prohibetur furtum, & detractione, &c. ergo Confirmatur 1. Peccatum mortale, & veniale, differunt toto genere: sed prohibentur sæpe ex eodem motivo. e.g. furtum parvum, & magnum, ex eadem formali ratione justitiae: ergo. Confirm. 2. Diversa sunt peccata, non audire sacram die festo, & non recitare Breviarium: comedere carnes die quadragesimali, & se inebriare: & tamen hæc omnia prohibentur sub eadem ratione insima religionis, vel temperantiae: ergo.

Resp. dist. antec. Prohibentur peccata specie diversæ sub eadem ratione, seu sub eodem motivo in genere. conc. antec. sub eodem in specie morali ultima. neg. antec. & conseq. ad prob. conc. antec. neg. conseq. quia ista motiva sunt rismis generica, & continent sub se multas rationes formales, specie non tantum physica, sed etiam morali, & quidem notabiliter diversas, ut patet cuiilibet vel obiter consideranti. Certè contra bonitatem DEI sunt omnia peccata: & contra justitiam sunt plurimæ species peccatorum, suntque rationes valde diversæ aliquid contra justitiam prohibendi; nam sunt valde diversæ indecentia illarum diversissimorum actionum, quæ fundant valde dissimiles, seu rationum valde diversarum disponentias in DEO, & consequenter præbent fundamenta, seu rationes prohibendi diversas.

166. Ad 1. confirm. neg. min. nam peccatum mortale prohibetur, tanquam avertens à DEO, & destruens amicitiam ejusdem, atque præferens, interpretativè saltem, creaturam voluntati Divinæ, ac DEUM simpliciter offendens: hæc ratio non est ratio prohibendi peccatum

veniale, quod nec est simpliciter peccatum, nec est simpliciter contra legem, nec est simpliciter offensa DEI, ut dictum, n. 8. & 111. Ad 2. confirm. nego 2. p. ant. ista enim virtutes, sicut complectuntur actus specie diversos, ita etiam respiciunt peccata specie diversa: estque notabiliter alia dishonestas unius ex talibus peccatis, quam alterius; unde non est tantum diversitas objecti materialis, sed etiam objecti formalis, seu dishonestatis. Non tamen nego, saepe attendendum esse ad communem sensum, & ex eo desumendum, an inter peccata, quæ eidem virtuti opponuntur, detur, vel non detur talis notabilis diversitas: & sanè sensus communis censet, peccata supra assignata esse diversæ specie; omnes enim censent, aliud esse, & valde diversum, se inebriare, & aliud, die jejunii comedere carnes, quamvis utrumque sit contra temperantiam.

167. Ob. 3. Sæpe præcipitur, vel prohibetur aliquid ex duplice, valde notabiliter diverso motivo, & tamen illud omittendo, vel faciendo, tantum committitur peccatum unius speciei: ergo nostra sententia non subsistit, prob. antec. Ecclesia in vigiliis Sanctorum præcipit jejunium ex motivo cultus eorum, in aliis diebus, e. g. quadragesimæ, illud præcipit ex motivo abstinentiae: rursus in festis Domini præcipit abstinentiam à labore servili, & auditionem sacri, ex motivo latræ: in festis sanctorum eadem præcipit ex motivo dulizæ: & tamen, incidente festo S. Mathiæ in primam Dominicam Quadragesimæ, si quis præcedente Sabbatho non jejunaret, juxta communem tantum unum peccatum committeret: & qui tunc ipso die S. Mathiæ laboraret, etiam tantum unum specie peccatum committeret: idem est, si eo die non audiret sacram.

Resp. neg. ant. ad prob. neg. ant. nam etiam in pervigiliis Sanctorum præcipitur jejunium, directe, & immediatè, ex motivo abstinentiae, & indirecte tantum ex motivo religionis. Pariter motivum, sub quo prohibetur labor servilis, & præcipitur auditio sacri, est cultus DEI, in cuius honorem præcipue etiam ipsa festa instituuntur. Aliud esset, si quis vovisset jejunium, vel auditionem sacri illis diebus; tunc enim esset obligatio diversæ rationis, & duplex species peccati, exponenda in confessione. Et idem esset, si quis e. g. Religiosus transgrederetur jejunium, ad quod voto, & præcepto Ecclesiæ, tenetur; peccaret enim contra abstinentiam, quæ est ratio formalis obligandi respectu præcepti, & contra religionem, quæ est ratio obligandi respectu voti.

168. Ob. 4. Quædam peccata differunt specie, non ob diversam rationem motivam, sed tantum ob diversum modum tendendi: ergo. ant. prob. sic se habent prodigalitas, & avaritia, sic delectatio morosa & desiderium &c. ergo. Resp. neg. ant. quia hic ipse valde notabiliter diversus modus tendendi fundat diversas disiplentias in DEO, & diversas rationes formales suppeditat eas actiones prohibendi.

Dices. Ergo etiam diversitas inter actum valde intensum, & valde remissum, præbebit diversas rationes formales prohibendi. Resp. neg. illatum; nam, quamvis actus intensior, si indivisibilis sit, specie differat à remisso in con-

sideratione physica, non differt in consideratione Theologica; sicut enim voluntas furandi decem aureos differt specie physica à voluntate furandi unum: non tamen differt specie Theologica, sed tantum habet majorem gravitatem intra eandem speciem: ita pariter etiam actus intensior habet tantum majorem gravitatem intra eandem speciem; nec est motivum prohibendi specie diversum; sed tantum est maior in eadem specie Theologica. Unde quævis possit in ratione gravitatis peccati magis differre desiderium valde remissum, & valde breve à desiderio valde intenso, ac diuturno, quæ differat desiderium valde remissum à delectatione morosa; non tamen possunt illa duo desideria magis inter se differre specie Theologica; hæc enim ex communi non desumuntur ab intentione.

169. Ob. 5. Potest dici, quod diversitas legislatorum afferat differentiam specificam in transgressionibus legum, sive peccatis: ergo non subsistunt dicta num. 149. prob. antec. lex quælibet dicit ordinem essentialē ad suum legislatorem: ergo, ubi hic specie differt ab altero, etiam differt lex, & consequenter transgressio. Confirm. 1. Diversi legislatores habent diversos fines: ergo obligant sub diversis motivis. prob. ant. lex naturalis habet pro fine felicitatem naturalem: lex Divina, & Ecclesiastica supernaturalem: lex civilis autem politicam: ergo. Confirm. 2. Lex humana, & Divina sunt leges specie diversæ: ergo etiam specie diverse sunt earum transgressiones. Resp. neg. antec. ad prob. om. ant. distin. conseq. differt lex, & transgressio in consideratione physica. conc. conf. in consideratione Theologica. neg. conf. supposito, quod non differant leges ratione diversi motivi formalis.

Ad 1. confirm. dist. ant. diversi legislatores habent diversos fines mediatos, conc. antec. immediatos, & quidem semper. neg. ant. & conseq. vide dicta num. 149. ad prob. dist. ant. & felicitates illæ sunt tantum fines mediati. conc. ant. sunt fines immediati. neg. ant. & sub eadem dist. conc. vel neg. conf. Si tamen aliquando finis immediatus est diversus, e. g. si lex naturalis tantum obligat ad actum naturalem, supernaturalem vero à supernaturalem, erunt etiam diverse rationes præcipendi. Obiter not, per legem naturalem non solum intelligi eam, quæ ad finem naturalem tendit, sed eam quoque, quæ applicatur, seu quasi promulgatur per lumen naturalis rationis, quæ sapientissime (supposita elevatione nostra ad finem supernum) etiam ad hunc prosequendum tendit, & obligat.

170. Ad. 2. confir. dist. ant. Lex humana & Divina, sunt leges specie diverse in consideratione physica. conc. antec. in consideratione Theologica. neg. ant. & sub eadem dist. conc. vel neg. conf. Nec dicas, specie Theologica inter se differre obedientiam debitam DEO, & obedientiam debitam homini, adeoque etiam transgressionem præcepti Divini, & transgressionem præcepti humani; nam hoc negat communior Theologorum, ut videre est apud Oviedo in 1. 2. tr. 6. controv. 5. punct. 4. num. 90. Nec est paritas inter fidem DEO, & fidem homini ex una: & obedientiam DEO, & homini exhibitam, ex altera parte; fides enim Divina

præcipitur ex motivo veritatis Divinæ, quæ non est ratio credendi homini fide humana; nam ratio credendi homini est tantum auctoritas humana: neque applicatur homini moraliter veritas Divina, nisi is loquatur verbum DEI, quod non semper fit: quando autem id fit (sicut quando sacri scriptores scripserunt sacra biblia) tunc debet credi fide Divina, quod dicunt, aut scribunt.

At vero ratio obediendi DEO, & ratio obediendi homini, est eadem voluntas Divina obligans, vel eadem potestas obligandi, quæ moraliter applicatur homini, tanquam Vicario DEI; hinc S. Bernardus, ut eum citat S.P. Ignatius ep. de obedient. n. 16. ait: *Sive DEUS, sive homo Vicarius DEI, mandatum quocunque tradiderit, pari profecto obsequendum est cura, pari reverentia deferendum, ubi tamen DEO contraria non præcipit homo.* Et hoc recte additum; si enim contraria præcipiter homo, non præcipret ut Vicarius DEI. S. Thomas 2.2. q. 104. a 2. ad 4. etiam docet, obedientiam non respicere personam præcipientis, sed tantum rationem præcepti, & superioritatis in communi: ergo non videtur facere discrimen inter obedientiam erga DEUM, & erga hominem. Quando autem huic communiori sententia objicitur, justitiam erga DEUM, & cultum DEI, differre à iustitia erga homines, & cultu hominum, sicut mentiri DEO differt ab eo, quod est mentiri homini; quia illud est ex se mortale, hoc veniale. Respondeatur, dispatitem esse hanc ipsam, quod in ordine ad hos actus dentur diversæ rationes formales præcipiendi, vel prohibendi.

171. Alii vero cum Oviedo in 1.2. tr. 6. controv. 5. punt. 4. n. 92. admittunt, obedientiam erga DEUM differre specie ab obedientia erga hominem: sed idem Oviedo cum pluribus tract. 6. controv. 2. punt. 3. n. 18. & seq. usque ad 32. recte docet, non omne peccatum imbibere in se speciem inobedientie; quia DEUS non omnia prohibet, vel præcipit ex motivo obedientiae, sed tantum ex motivo illius virtutis, ad quam actus per se spectat, vel cui contrarium est: e. g. odium DEI vetat ex motivo charitatis, ex quo motivo quoque præcipit actum amoris. Inobedientia autem materialis, quæ cuilibet peccato inest, non est ratio specifica peccati; quia est aliquid prædicatum transcendens omnia peccata. Conferit S. Thomas loc. cit. n. præced. ad 1. ubi ait, inobedientiam, prout est peccatum speciale, non committi, nisi quis actualiter conueniat præceptum: hoc est, nisi velit præceptum transgredi; non quomodounque, sed ideo; quia non vult se subjicere præcepto: qui actus utique prohibitus est specialiter ex motivo obedientiae, & qui, si fieret contra præceptum Divinum, esset juxta hos auctores diversæ speciei, ab eo actu, qui fieret contra præceptum humanum.

172. Ex quibus hoc saltem inferitur, quod non habeatur differentia specifica peccatorum ex diversitate legislatorum, nisi simul habeantur rationes formales diversæ obligandi: quamquam juxta aliquos hæc ipsa diversitas possit fundari in magna diversitate inter legislatorum Divinum, & humanum, ut sentit Oviedo in 1.2. tr. 6. controv. 5. punt. 4. n. 92. qui tamen præcedente n. 89. tradit, diversitatem legislatorum creatorum esse levem, nec facere aliam speci-

em peccati; quia omnes æqualiter obligant in conscientia: & sicut ex eadem virtute eos reveremur, ita etiam, ait hic auctor, ex eadem virtute iis obedimus. Dices. Si diversitas legislatorum non infert differentiam specificam transgressorum, ad quid ergo sape per plures leges a diversis legislatoribus idem præcipitur, vel prohibetur? Resp. Sicut potest idem prudenter à pluribus fide digni dici, ad faciendam maiorem fidem, ita potest idem à pluribus præcipi, ad faciendam maiorem obligationem, & c. iusdem obligationis intimationem.

173. Ob. 6. Peccata contra jus naturæ differunt specie à peccatis contra jus positivum: ergo potest à diversitate juriū defundi differentia specifica peccatorum, contra dicta n. 149. ant. probatur. Cædes patris, vel matris, item incestus cum consanguinea in primo gradu linea rectæ (in quo copula est incestuosa ex jure naturali) differunt specie à cæde aliorum consanguineorum, vel etiam ab incestu commissio cum aliis consanguineis, e. g. in tertio, vel quarto gradu, in quibus gradibus copula est incestuosa ex jure tantum positivo: ergo. Resp. 1. certum esse, quod plura peccata specie diversa sint contra jus naturale, & plura etiam contra jus positivum tantum: quomodo ergo ista inter se specie different?

Resp. 2. dist. ant. differunt illa peccata præcisè propter diversitatem istorum juriū. neg. ant. propter diversam in honestatem, seu formalem rationem prohibendi. conc. antec. & neg. conseq. ad prob. om. antec. quia aliqua in eo sunt dubia. Cædes patris utique differt à cæde aliorum consanguineorum, in tertio & quarto gradu; quia parricidium habet speciem impietatis, quam non habet cædes aliorum remotorum consanguineorum. Sanè docet Oviedo in 1.2. tr. 6. controv. 5. n. 44, punt. 3. in iis tantum cædem, vel percussionem, aut injuriam, habere malitiam impietatis, quando ita conjunctæ sunt personæ, ut jure naturæ prohibitum sit inter eos matrimonium: non item in aliis; quia nulla lex naturalis, aut positiva, ob malitiam impietatis eam cædem prohibet: addit tamen, hanc rem necdum ab auctoriis sufficienter agitam esse.

174. Quod attinet ad incestus, S. Thomas 2. 2. q. 154. a. 9. videtur admittere, omnes, excepto saltem, qui committunt in primo gradu linea rectæ, esse ejusdem rationis, sive sint incestus ob consanguinitatem, sive ob affinitatem. Alii putant, si sint æquales gradus affinitatis, & consanguinitatis, etiam incestus esse æquales: incestus vero in diversis gradibus remotoribus, & præsertim tantum jure positivo ad malitiam incestus determinatis, dicunt, differre specie ab iis, qui sunt in gradibus jure naturæ prohibitis. vide Oviedo in 1.2. tr. 6. controv. 5. punt. 3. n. 73. Quidquid de hoc sit, si isti incestus inter se differunt, non differunt præcisè ex diversitate juris, aut legis, sed rationum formalium prohibendi. Ubi addo ex eodem Oviedo loc. cit. n. 40. & 41. non omnia peccata contra parentes contrahere malitiam impietatis, sed tantum illa, quæ ex eo motivo prohibita sunt. Sic furtum filii, ex bonis paternis, non contrahit hanc malitiam; quia non est prohibitum ex motivo pie-

tatis; nec est contra id, quod patri ut patri debetur, sed contra id, quod debetur ipsi, ut aliis hominibus. Excipe, nisi ratione talis furti pater in gravem miseriam devolveretur, quam debet filius ex pietate cavere in patre: sicut debet miseriam contractam avertire. Est autem contra reverentiam patri debitam, non tantum ei verbera, sed etiam convicia ingerere, aut ei famam detrahere; si enim debet filius patrem honorare, non debet conviciis inhonorare, nec debet facere id, ex quo pater reddatur vilis, quod fit detrahendo.

ARTICULUS III.

Solvuntur reliquæ Objectiones.

175. **O**B. 7. Lex naturalis constituit actionem præceptam, vel prohibitam, in materia necessaria virtutis,

ad quam pertinet: lex positiva autem tantum constituit actionem, in materia necessaria obedientiae: ergo peccata ista differunt specie, ratione istarum legum. Hoc argumentum probat nimium, scilicet violationem jejuni, & omissionem sacri, & celebrationem appetituum tempore prohibito, & quidquid tandem sola lege positiva prohibitum est, esse ejusdem speciei; quia tantum essent peccata inobedientiae: quod est omnino falsum, & contra omnes auctores. In forma neg. 2. p. antec. Ut enim habent Vasquez in 1. 2. disput. 98. c. 2. Oviedo in 1. 2. tract. 6. contr. 5. punt. 2. Imò Doctores saltem plerique, etiam lex positiva constituit actionem in materia virtutis, ad quam pertinet, nisi altitude colligatur, superiorum præcisè intendere actum obedientiae. Ut intelligatur hæc objecção, sciendum, constituere aliquid in materia necessaria virtutis, esse, facere, ut, si illud casu, quo præceptum est, non fiat, vel casu, quo prohibitum est, fiat, peccetur contra illam virtutem. Sic, dum præceptum Ecclesiasticum constituit abstinentiam à carne die Veneris, in materia necessaria temperantiae, facit, ut, si quis ea die carnes comedat, peccet contra temperantiam: & quamvis valde moderate comedat, tamen est intemperans: non autem est formaliter inobediens, nisi expressè nolit se subjecere præcepto, aut superiori obliganti: vel nisi aliunde colligatur, superiorum exigere hic & nunc actum obedientiae, sicut exhibebant aliquando antiqui monachi, e. g. quando jubebant suos conficere crateres, & factas iterum resolvere, vel comburere, vel quando jubebant aridum lignum rigare.

176. Dices 1. Cur abstinere à labore die festo præcipiatur ex motivo religionis, seu reverentiae erga DEUM: & non jejunium in vigilia precedente e. g. Nativitatem Domini? cur ingressus in domum periculosam, si prohibetur, erit peccatum contra castitatem; & non erit contra castitatem, si cui, ex fine melius vincendi tentationes carnis, imponatur jejunium, casu quo hoc non observetur? Resp. hac de re sat fusè disputat Oviedo in 1. 2. controv. 5. punt. 2. ubi imprimis distinguit inter actus indifferentes, & actus intrinsecè determinatos ad aliquam virtutem.

Prioris classis e. g. sunt abstinere à labore, & ingredi domum periculosam, quæ ex se sunt indifferenta, & possunt esse mala, vel bona: secundæ classis sunt jejunium, auditio facti &c.

Actiones secundæ classis, si non aliunde aliud colligatur, præcipiuntur ex virtute, ad quam per se spectant, ut est sensus communis Doctrorum: & ratio etiam est ex Oviedo loc. cit. num. 18. quia hoc est magis connaturale, & quasi debitum rei præceptæ; unde in dubio præsumendum est, actiones præcipi tantum ex virtute, ad quam per se spectant; quia præsumuntur, quod magis connaturale est, aut quod frequentius fieri solet: frequentius autem præcipi solent actiones ex ea virtute, ad quam spectant.

Actiones autem primæ classis, cum per se, & intrinsecè, ad nullam virtutem spectent, sed tantum habeant aliquam extrinsecam conductiam, vel assumptionem, quatenus aptæ sunt ad hanc, vel illam virtutem, vel ejus actum significandum, determinantur per præceptum ad eam virtutem, ex cuius motivo præcipiuntur, & in ordine ad quam assumptione; unde, cum Ecclesia assumperit abstinentiam à labore servi, ad exhibendam aliquam reverentiam DRO, & ex hoc fine eam præceperit, determinavit eandem ad hanc virtutem religionis, & sic per præceptum suum constituit actum religionis: oppositum vero laborem constituit actum contra religionem. Sic etiam in antiqua lege sacrificia animalium erant actus religionis: in nova essent actus superstitionis, & graviter peccaminosi; quia scilicet nunc non amplius ea sacrificia sunt à DEO determinata ad hoc, ut sint actus religionis. Sic apud nos est actus civilitatis deponere coram altero tegmen capiti, quod plerisque orientalibus est actus inurbanæ ruiticitatis.

177. Dices 2. Etiam actus, intrinsecè determinati ad unam virtutem, habent extrinsecam conductiam ad alias virutes: & hinc actus unius virtutis potest imperari ab alia virtute, e.g. flagellatio ob castitatem, jejunium ob honorem Sancti, seu ob religionem. Respondeur cum Oviedo in 1. 2. tr. 6. controv. 5. punt. 2. n. 17. hoc non negari: neque etiam negari, quod Ecclesia præcipiendo, vel prohibendo talem actum ex motivo alterius virtutis, possit facere, ut actus habeat novam speciem bonitatis, vel malitiae, derivatam ab ea virtute, cujus intuitu præcipitur: cur enim non possit uni bonitati, vel malitiae superaddere aliam; si potest indifferenter actui aliquam addere? Imò sic videur per præceptum suum addidisse novam malitiam quibusdam actionibus, e. g. furto rei in loco sacro, copulae cum consanguinea in quarto gradu: quæ non prohibentur ab Ecclesia ex motivo justitiae, vel castitatis; cum etiam furtum ex non sacro sit contra justitiam, nec tamen Ecclesia id ita specialiter prohibeat: igitur Ecclesia tale furtum ex sacro, vel talem copulam cum consanguinea in quarto gradu, prohibet ex alia ratione formalis, seu ex motivo alterius virtutis, scilicet ex motivo reverentiae debitæ locis sacris, aut ex motivo pietatis, vel reverentiae debitæ consanguineis.

178. Hoc totum admittit Oviedo in 1. 2. controv. 5. punt. 2. n. 17, 6.

n. 6. contr. 5. punc. 2. sed videretur negare, hac ratione omissionem talium actuum peccaminorum constitui in materia necessaria religionis: & consequenter negare, peccata ista esse contra religionem, quod non satis intelligo. Si tantum vult dicere, actus illos semper esse contra virtutem justitiae, nec ex ejus prohibitione extrahi, verum dicit: si vult dicere, talem actum, duplice tali diverso precepto prohibitum, non esse contra duas virtutes, nec continere duplē malitiam, nempe oppositionem tam cum iustitia, quam cum religione, falso dicit.

179. Dices 3. Si etiam actus aliarum virtutum possunt præcipi ex motivo alterius virtutis, quare non dicamus eos ita præcipi? Resp. rationem jam fuisse datam *n. 176.* quia scilicet non debet præsumi, quod actus jam ex se determinatus ad aliquam virutem, imperetur etiam ex motivo formaliter alterius virtutis, nisi id vel ex verbis præcepti (ex quibus e.g. constat, furtum ex sacro esse sacrilegium, consequenter non tantum esse contra iustitiam) vel aliunde colligatur. Unde si aliquid imperetur jejuniū, ut faciliter servet castitatem, præceptum hoc non obligat ex virtute castitatis (excipio iterum: nisi vel verba præcepti, vel alia circumstantiae, aliud probent) sed tantum obligat ex virtute temperantiae: castitas autem in hoc casu est tantum finis extrinsecus, & remotus, ex quo non est desumenda differentia præceptorum, ut recte docet Oviedo in *1. 2. tr. 6. contr. 5. p. 2. n. 18.* & nos diximus *n. 149.* Ratio etiam ulterior est; quia actus temperantiae, formaliter ut habens honestatem temperantiae, valde utilis est ad castitatem obtinendam; hinc rationabiliter præcipitur, immediate quidem intuitu temperantiae, mediate autem, seu ex fine remoto, intuitu castitatis. Sic etiam, dum Ecclesia præcipit jejuniū in honorem alicujus Sancti, immediate illud præcipit intuitu temperantiae, mediate autem intuitu Sancti colendi.

180. Dices 4. Votum est quasi privata lex, & tamen non constituit rem promissam in materia necessaria alterius virtutis, quam religionis; ergo neque alia leges positivæ. Confir. 1. Si regularis violer præceptum superioris, satisfacit, confitendo, se inobedientem fuisse, nec opus est addere, in qua materia: ergo signum est, quod votum tantum obligat ex religione. Confirm. 2. Qui contra votum non comedendi carnes, tamen eas comedit, non est intemperans, nisi immoderatae comedat, sed tantum irreligiosus: ergo nec est intemperans, qui eas comedit contra præceptum.

Resp. neg. 1. p. ant. quidquid sit de secunda. Votum non est propriæ lex; votens enim non est superior respectu sui, ut libi ipsi legem, vel præceptum, propriæ dictum, ferat; unde votum tantum assimilatur præcepto in eo, quod etiam obligat: de cætero est promissio facta DEO de meliori bono, & per se obligat ex motivo fidelitatis, vel iustitiae DEO debita. Posita autem ea promissione, lex naturalis sub motivo religiosis obligat ad præstandum DEO, quod ratione promissione spectat ad ejus cultum. Ad 1. confirm. neg. antec. si materia gravis sit, & non constet aliunde confessario: si autem materia levius sit, tunc sicut peccata venialia non debemus con-

fiteri, ita nec infimas eorum species. Ad 2. confirm. om. antec. neg. cons. supposita enim veritate antecedentis, necessariò debet esse diversa efficacia voti, & præcepti; cum votum non possit jejuniū promissum constituere in materia necessaria temperantiae: quod tamen potest præceptum, ut satis probatum. Videantur dicta *n. 175. & seq.* Cæterum, sicut superior potest obligare, ita simpliciter potest obligare sub hac ratione formaliter immediate, & non sub alia.

181. Collige 1. Transgressio voti, sapius repetiti, non est peccatum diversa speciei à transgressione ejusdem voti, semel tantum editi: & par est ratio de juramento sapienti: item de transgressione præcepti, sub eadem ratione formaliter sapienti repetiti, & transgressione præcepti, semel tantum impositi; quia licet peccatum hoc possit esse gravius, non tamen est alterius speciei; cum talia vota, jura menta, aut præcepta, non sint alterius speciei: at vero transgressio rei, voto & juramento simul promissa, differt à transgressione rei, tantum voto promissa; diversa enim est obligatio voti, & juramenti.

Collige 2. Si religiosus violet e.g. jejuniū, ad quod præcepto, & voto tenetur, duplicitis malitiae, specie diversa, peccatum committit; quia votum sub ratione formaliter religionis, præceptum autem sub ratione formaliter temperantiae obligat, ut recte nota Palao *part. 1. tr. 2. disp. 3. punc. 3. n. 12.* *3.* Si Sacerdos Beneficiatus non recitet Breviarium, peccat contra religionem, ratione Ordinum, & contra iustitiam, ratione Beneficii. *4.* Si quis vovit obedientiam alteri, qui non haberit jurisdictionem in ipsum, e.g. penitentis confessario; & transgreditur præceptum, vel quasi præceptum, tali confessarii, peccat contra religionem; quia præceptum tale non est vere præceptum, sed tantum conditio, qua posita obligat votum.

Collige 5. cum Oviedo in *1. 2. tr. 6. contr. 5. punc. 3. n. 25.* Qui die jejunii comedit carnes, duplex peccatum specie distinctum committit; quia, cum jejuniū frangi possit etiam nimia refecione, vel nimio usu ciborum tantum esuriarum, sunt duo diversa præcepta, non comedendi carnes, & non adhibendi, nisi unam refecionem. Et quanquam præceptum jejunii videatur involvere alterum non comedendi carnes, & etiam hanc comedionem prohibere, nil refert; sic enim præceptum castitatis etiam prohibet adulterium, quamvis hoc habeat adjunctam aliam malitiam contra iustitiam. Plura vide apud Oviedo loc. cit. à *n. 22.* per plures paragraphos, & apud alios, maximè morales Theologos.

QUESTIO V.

De Differentia Numerica Peccatorum.

ARTICULUS I.

Quænam peccata distinguantur numero.

*182. N*on querimus hoc loco de distinctione individuali, seu numerica in sensu physico; nam